

DİKKAT EKSİKLİĞİ HİPERAKTİVİTE BOZUKLUĞU OLAN YETİŞKİNLERDE ANKSİYETE BOZUKLUKLARININ YAYGINLIĞI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER

Hacer Reyyan Demirel¹, Ali Kandeğer¹

¹Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Psikiyatri Anabilim Dalı

Giriş: Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu (DEHB), dikkatsizlik, dürtüsellik ve hiperaktivite ile karakterize yaygın bir nörogelişimsel bozukluktur. Yetişkinlerde DEHB'nin önemli bir kısmına diğer psikiyatrik bozukluklar eşlik eder, özellikle anksiyete bozuklukları vakaların yaklaşık %25'inde birlikte görülür. Bu komorbidite yaşam kalitesini olumsuz etkileyebilir ve tedavi stratejilerini karmaşık hale getirebilir. Bu nedenle DEHB ile anksiyete arasındaki ilişkiyi anlamak etkili klinik yönetim için büyük önem taşımaktadır. Bu çalışma DEHB'li yetişkinlerde anksiyete bozukluğu komorbiditesinin sıklığını ve ilişkili faktörleri araştırmayı amaçlamaktadır.

Yöntemler: Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Yetişkin Nörogelişimsel Bozukluklar Kliniği'nde takip edilen ve DEHB tanısı konmuş 358 birey çalışmaya dahil edildi. Tanı değerlendirmeleri DSM-5 için Yapılandırılmış Klinik Görüşme (SCID-5) kullanılarak gerçekleştirildi. Hastaların sosyodemografik ve klinik verileri toplandı. Yetişkin DEHB Değerlendirme Ölçeği, Wender Utah Derecelendirme Ölçeği, Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği, Zihinsel Aşırı Gezinme Ölçeği ve İntihar Düşüncesi Ölçeği uygulandı. Çalışma için etik kurul onayı alındı. (Etik kurul onay numarası: 2025/399)

Sonuçlar: Hastaların yaş ortalaması 23,8±6,0 yıl, %51,1'i kadın ve ortalama eğitim süresi 14,7±2,6 yıl olarak belirlenmiştir.

DEHB tanılı yetişkinlerde anksiyete bozukluklarının prevalansı %38,1 olarak bulunmuştur. Anksiyete bozukluğu komorbiditesi olanların %58,1'i kadınlardan oluşmaktadır. Komorbiditesi olan hastaların %24'üne yaygın anksiyete bozukluğu, %11,1'ine sosyal fobi, %8,6'sına özgül fobi, %3,1'ine panik bozukluk ve %0,3'üne ayrılma anksiyetesi tanısı konmuştur. Anksiyete bozukluğu komorbiditesi olanlar ile olmayanlar karşılaştırıldığında cinsiyet ($\chi^2 = 7.46$, $p = .006$), sigara kullanımı ($\chi^2 = 8.76$, $p = .003$) ve intihar girişimi öyküsü ($\chi^2 = 13.26$, $p < .001$) arasında anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Bulgular, literatürle uyumlu olarak özellikle kadın DEHB'liler arasında komorbid anksiyete bozukluklarının yaygın olduğunu göstermektedir. Anksiyete bozukluklarının yüksek prevalansı DEHB'nin tanınmamasına veya yanlış teşhis edilmesine yol açabilecek maskeleyen etkisi yaratabilir. Sigara kullanımı ve intihar girişimi öyküsü ile anksiyete komorbiditesi arasındaki ilişki duygu düzenleme güçlüğüne ve risk alma davranışlarının artmasına işaret edebilir. Ayrılma anksiyetesi tanısının azlığı bu durumun DEHB'li yetişkinlerde yeterince tanınmadığını düşündürmektedir. Sonuçlar DEHB'li erişkinlerde anksiyete belirtilerinin rutin taranmasının önemini vurgulamaktadır ancak daha geniş klinik çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Erişkin dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu